

UKM 06/14 Vårt daglige brød

- *Mennesker er helt avhengig av mat.*
- *Brød og mat er sentrale tema i Bibelens tekster*
- *Det er en utfordring for verden at vi mennesker er grådige*
- *Matproduksjon er en vesentlig del av dagens klimaproblemer, og kan være en viktig del av løsningen*

Innledning

I «Fadervår» lærer Jesus disiplene å be: «Gi oss i dag vårt daglige brød». Siden den gang har kristne over hele verden bedt denne bønningen. Hva betyr det for oss i dagens forbrukersamfunn og en verden med store klimaproblemer?

«Brød», som uttrykk for mat og alt annet vi er helt avhengig av, viser hvor totalt avhengig vi er av Gud og samspillet med naturen rundt oss. Molekyler og atomer går fra planter, dyr og jordsmonn i kroppen vår, og tar med seg energien fra sola på veien. Uten mat dør vi.

Samtidig er matproduksjon, distribusjon, forbruk og kasting en vesentlig del av verdens klima- og miljøproblemer. I denne saken er det mange forskjellige temaer som flettes sammen, og vi må kunne svitsje fra et globalt makroperspektiv via nasjonale forhold og helt ned til personlige forhold på mikroplanet. Og så tilbake igjen. Dette er krevende, men helt nødvendig hvis vi skal forsøke å utvikle et mer helhetlig perspektiv. Mange av oss vet lite om dette og er fremmedgjort for det som har vært livsgrunnlag for generasjoner. UKM utfordres til å lære hva bærekraft konkret betyr i alle disse områdene.

Bryr vi oss?

Denne UKM-saken er nært knyttet til UKM-saken UKM 04/12 Bærekraftig forbruk. Den vil bidra til kunnskap og bevissthet om disse spørsmålene, vekke undring og harme, utfordre kreativiteten og gi mot til handling. Den vil styrke verdier som glede, takknemlighet, undring, ydmykhet, nøysomhet og ansvarlighet, og motarbeide likegyldighet og skuldertrekk.

Bibelske perspektiver

Brød og mat er helt sentral i Bibelens fortellinger og nevnes mange hundre ganger.

Allerede Bibelens skapelsesfortellinger slår fast at alt som lever er skapt av Gud, og at det han hadde skapt var svært godt. Dyr og mennesker får planter, frukt og grønt til å spise.

Fortellingen i første Mosebok 2 forteller om at Gud skapte en hage og satte mennesket i hagen til å dyrke og passe den. Hagen beskrives som rik og fruktbar, og mennesket kunne spise av alt som vokste der. Det ble satt grenser for hva mennesket kunne ta. Fortellingen om syndefallet i hagen er en mytisk fortelling om menneskets grådighet som legger Paradiset øde. I kapittel tre fortelles det videre om mennesket som oppdager at de er nakne og de gjemmer seg. Når Gud roper dem fram fra sine gjemmesteder frasier de seg sitt ansvar og skylder på hverandre. Mannen (Adam – det hebraiske ordet for mennesket) skyldte på kvinnen som Gud hadde gitt ham. Kvinnen (det hebraiske

verdens brød, og...
Jesus sier: Jeg er verdens brød, og... og dere ga meg mat.
jeg var sulten, og dere ga meg mat.
1 milliard mennesker i verden sulter.
Maten vår står for opptil 30 prosent av klimagassutslippet vårt.
Vi spiser mer og mer kjøtt.
Gjennomsnittlig kaster en person 71 kilo mat årlig. Rundt halvparten av dette er fullt spiselig.
Færre unge vil bli bonde og stadig flere småbruk i Norge legges ned. Bare 3 prosent av Norges areal kan dyrkes. Likevel bygges jordbruket ned.

ordet for liv) skyldte på slangen. Grådighet og ansvarsfraskrivelse legger fortsatt øde det gudskapte paradiset.

Det er mange flere fortellinger i Bibelen som handler om mat. Noen eksempler: Mange ganger fortelles det om hvordan Gud sørger for nødvendig føde for sitt folk. Han sier til Moses at han vil la det regne brød fra himmelen når Israels-folket er i Sinai-ørkenen (2 Mos 16,4), og han sender daglig ravner med brød og kjøtt til profeten Elia når han måtte gå i skjul (1 Kong 17). Senere i denne fortellingen sørger Gud for at melet i krukken til den fattige enken ikke tar slutt, slik at hun har nok til seg selv, sin sønn og Elia. Dette viser et annet svært viktig motiv i Bibelen, nemlig gjestfriheten, matfellesskap og viljen til å dele sitt brød.

I det nye testamente starter Jesus sitt virke ved å faste og ved å påpeke at mennesket ikke lever av brød alene (Matt 4,4). Ved en annen anledning sørger han for at fem brød og to fisker er nok til å mette flere tusen mennesker. Han gjør vann til vin og holder gang på gang måltidsfellesskap med tollere og syndere.

Han sier: «Jeg er livets brød. Den som kommer til meg skal ikke hunge (Joh 6,35). I det siste måltidet med sine disipler tok Jesus et brød, takket og brøt det, ga disiplene og sa: «Ta imot og spis! Dette er min kropp. Og han tok et beger, takket, ga dem og sa: «Drikk alle av det. For dette er mitt blod, paktens blod, som blir utøst for mange så syndene blir tilgitt. (Matt 26,26-28).

Med dette blir brød og vin synlige tegn på vårt fellesskap med Gud og hverandre. Et fellesskap som vi kan kjenne på kroppen, som vi kan smake og svelge.

Rett før dette måltidet snakker Jesus om at det å følge ham må føre til konkrete handlinger i verden. Ved dommens dag skal kongen si til de rettferdige: «Kom hit, dere som er velsignet av min Far, og ta i arv det riket som er gjort i stand for dere fra verdens grunnvoll ble lagt. For jeg var sulten, og dere ga meg mat; jeg var tørst, og dere ga meg drikke; jeg var fremmed, og dere tok imot meg. jeg var naken, og dere kledde meg; jeg var syk, og dere så til meg; jeg var i fengsel, og dere besøkte meg.» (Matt 25, 34-36). Og i lignelsen om den rike bonden som bygger seg større låver for å sikre at han kan spise, drikke og være glad i fremtiden advarer Jesus mot denne naive holdningen. Han betegner den som samler skatter for seg selv som et uforstandig menneske.

Tenk litt etter: Hva betyr disse bibelstedene for deg og ditt forhold til naturen, dine medmennesker og den maten du spiser?

Matproduksjon og matsikkerhet i Norge og verden i dag

En stadig voksende befolkning på jorden krever mat. I følge FNs mat- og landbruksorganisasjon FAO må verdens matproduksjon øke med 50 % fram til 2050 for å holde tritt med befolkningsveksten.

Sjømat fra fiskeri og oppdrettsnæringen er en viktig del av spørsmålet om bærekraftig matproduksjon, både globalt og i Norge. Store deler av villfiskbestanden i verden er truet, ikke minst gjennom overfiske gjennom industrialiserte fiskerier. Oppdrettsnæringen bruker i stor skala plantebasert fiskefôr, og er derfor direkte knyttet til jordbruksspørsmål. Likevel vil sakspapiret i det videre bare fokusere på jordbruksspørsmål.

I dag lever rundt 1 milliard mennesker i verden under sultegrensen. Høye matvarepriser i 2007-2008 skapte 40 millioner nye sultende, til tross for FNs tusenårsmål om å halvere sulten.

Dyrkingsforholdene i verdens land og regioner er svært forskjellige. Til og med innenfor et lokalsamfunn kan det være store forskjeller i vekst- og driftsvilkår. Likevel finnes det en del globale fellestrender. Omfattende endringer i jordbruket, ikke minst bruk av kunstgjødsel og nye plantesorter har mange steder i verden i løpet av 1900-tallet ført til en markant økning av avlingene. Noen tror at liknende teknologiske nyvinninger, ikke minst genmodifisering (GMO-mat) vil være nødvendig i fremtiden for å sikre nok mat. Også i Norge har man lenge tatt til orde for at bønder må bli enda mer effektive. Man har støttet etableringen av større og større bruk.

Andre er svært skeptisk til denne utviklingen. Industrielt landbruk, utstrakt bruk av gjødsel og sprøytemidler, kraftfor laget av soya, færre og større gårder, samt større og større maskiner har sørget for mange miljø- og klimaproblemer.

Jordbruksoppgjøret våren 2014, den årlige forhandlingen mellom Staten og bondeorganisasjonene som skal sikre matproduksjonen og bøndenes inntektsutvikling, handlet nettopp om dette. Mens regjeringen ønsket å redusere støtten generelt og gi mer penger til større bruk, mente bondeorganisasjonene at dette ville føre til nedlegging av mange bruk, særlig i distriktene.

Bondeorganisasjonene mener at store regionale og klimatiske forskjeller i Norge ikke vil gjøre det mulig å drive storskala-jordbruk i hele landet. I mange år har det derfor vært støtte til gress- og melkeproduksjon i deler av landet hvor det ikke er mulig å dyrke korn. Bondeorganisasjonene mener derfor at årets jordbruksoppgjør var et varsel om et tydelig skifte i norsk landbrukspolitik.

Globalt har en slik utvikling mot mer industrielt jordbruk over hele verden også ført til at det finnes færre og færre husdyraser og plantesorter som er i bruk. Dette truer det genetiske mangfoldet. Noen eksempler: I Mexico brukes bare 20 % av de maissortene som man brukte i 1930. Fra 1949-1970 har hvetesortene i Kinas matproduksjon sunket fra 10 000 til 1 000. Av USAs over 7000 epleslag på starten av 1900 har i dag 96 % gått tapt. Skjer dette fordi vi ønsker noen få sorter som tåler å bli transportert langt, takler bruk av insektmidler, er lett å høste og så billig som mulig?

Utviklingsfondet mener at det i dag er nok mat i verden til at den grunnleggende menneskeretten til nok og sunn mat kan oppfylles for alle. 60 % av de som sulter i verden er småbønder som produserer sin egen mat. Om man hadde tilrettelagt slik at de kunne produsere nok mat til å fø seg selv og sine familier, kunne mesteparten av sulten blitt utryddet.

Tror du at vi vil trenge mer industrielt eller småskala-landbruk for å mette en voksende verdensbefolkning? Hvordan ser dette ut i Norge? Hvilken mat kan og bør produseres her? Hvordan kan vi som kirke og forbrukere påvirke denne utviklingen?

Vårt forhold til mat

Hva er vår rolle som matkonsument og forbruker i Norge i dette bildet?

Kjøttforbruk

Organisasjonen *Framtiden i våre hender* (FIVH) sier at vårt private forbruk er den drivende kraften

bak klimaforandringene. Det kan vi alle gjøre noe med. På første plass på tipsene om hva du kan gjøre selv er: Spis mindre kjøtt og animalske produkter. FIVH skriver: *Maten vår står for opptil 30 prosent av klimagassutslippet vårt, og vårt høye og økende forbruk av kjøtt, melk, ost, egg og smør har skylda. Begynn forsiktig med å redusere mengden kjøtt og øk mengden grønnsaker til middag, og innfør en vegetarisk dag hver uke. [...]Et grønnere kosthold er også bra for helsen. Vi spiser nesten dobbelt så mye kjøtt som Helsedirektoratet anbefaler.*

Dagens Næringsliv skriver i en artikkel om det økende norske kjøttforbruket: **50% mer kjøtt på 30 år!** *I 1980 var årlig kjøttforbruk i Norge 55 kilo per person, mens det i 2010 var økt til hele 80 kilo. Effekten dette har på miljøet er massiv. DN trekker fram tall som taler for seg selv: Å produsere en kilo biff krever 16.000 liter vann og medfører 75 ganger høyere klimautslipp enn en kilo poteter.*

Forbruket av kjøtt og animalske produkter står for ca. 20% av de globale klimagassutslippene. I Norge er vi blant verdens største kjøttforbrukere. Hvis alle i Norge hadde innført en ekstra kjøttfri dag i uken (i et helt år), ville det gi kutt i klimagassutslippet som tilsvarere 360.000 biler. Kjøtt har 15 ganger høyere klimagassutslipp enn grønnsaker. I tillegg krever dyrebasert mat mye mer jordbruksareal enn korn og grønnsaker. Ved å spise mat etter sesong kan vi redusere klimagassutslippene med 40%. Matvarer som er i sesong krever nemlig mindre energi til produksjon, transport og lagring.

Kasting av mat

I tillegg kaster vi svært mye mat. I gjennomsnitt blir det 71 kilo på hver og en av oss i året. Grønn Hverdag opplyser at man i Norge kaster hvert fjerde handlenett med mat, og at forbrukerne står for 2/3 deler av det som kastes. Mye av det (kanskje halvparten?) er fullt spiselig. Ferske bakevarer, frisk frukt og friske grønnsaker er de varene som det kastes mest og hyppigst av, både hos produsent, i butikk og i husholdningene. Hvorfor? Den er gått ut på dato. For 60 % av forbrukerne og 90 % av det som kastes av butikkene oppgir dette som grunn. Men kanskje sto det bare «best før»? I tillegg er vi dårlig til å planlegge og kjøper ofte mer enn vi klarer å spise eller selge. Andelen av de som kaster mat er mye lavere hos eldre over 60 år, og høy i aldersgruppen 26-39 år.

Heldigvis er det noen som arbeider for å redusere matkastingen. I Norge ble det for noen år siden etablert ForMat – prosjektet. Her har næringslivet langs hele matens verdikjede, fra produksjon via grossist til butikk gått sammen for å motarbeide dette. Gjennom forskning og konkrete tiltak forsøker man å redusere nyttbar matavfall med 25 % innen utgangen av 2015.

Høsten 2013 ble Matsentralen etablert i Oslo. Etter modell fra andre land i Europa driver foretaket innsamling av mat fra produsenter, kjeder og butikker, og stiller varene til rådighet for organisasjoner som driver hjelpearbeid for vanskeligstilte.

Hva er dine egne tanker og vaner når det gjelder matkasting?

Har du noen ideer hva man kan gjøre med dette problemet?

Hvorfor er eldre mennesker flinkere til ikke å kaste mat?

Hva tenker du om å redusere ditt kjøttforbruk?

Hvordan kan vi utvikle og bidra til sunne holdninger rundt den maten vi spiser?

Matpriser og mathandel

Har du hørt at vi i Norge har verdens dyreste mat? I boken «En nasjon av kjøttkuer» forsøker Espen Løkeland-Stai og Svenn Arne Lie å avlive noen myter og løgn om norsk landbrukspolitikk.

En av dem er at vi tynges av høye matpriser, og at det er bøndene som har skylden for det. I tillegg klages det på lite mangfold blant varene. For å bøte på dette foreslår man blant annet fjerning av tollvern og liberalisering av verdensmarkedet.

Men først til prisen: Forbrukerinspektørene forteller i 2010 at vi har verdens dyreste Bic Mac. Det er riktig at de faktiske matvareprisene er høyere enn i mange andre europeiske land, men ikke målt i forhold til inntekten vår. Tall fra norsk landbrukssamvirke viser at norske husholdninger i 2010 brukte i underkant av 12 % av sine inntekter på mat, i 1958 var denne andelen nesten 40 %. I mange europeiske land bruker innbyggerne også i dag en større andel, for ikke å snakke om mennesker i verdens fattigste land.

Så til handelen: Det norske dagligvaremarkedet domineres i dag av fire kjeder. Disse har stor makt over valgene våre, både når det gjelder utvalg og pris. I tillegg har store aktører i matvareindustrien mye makt over hva som skal produseres, og hvordan. Matvarer, som f.eks. skinke eller fisk, transporteres over lange distanser og noen ganger flere ganger over landegrensener for å utnytte billig arbeidskraft eller innviklede tollregler. Lokale leverandøren av «kortreist mat» i mindre mengder har da dårlige odds for å komme i butikkene. Store oppkjøpere stiller tøffe krav til bonden for å levere billigst mulig på akkurat riktig produkt til akkurat riktig tidspunkt. Hele denne rekken av aktører peker på en kresen forbruker i enden av kjeden som vil ha billig og god mat. En tysk TV-reportasje kunne fortelle at bakeriutsalg i store handlesentre må forplikte seg til å levere et bredt utvalg av brødsorter til en hver tid. Det kan bety at man må bake nye brød noen timer før stengetid for å opprettholde utvalget, selv om man risikerer å måtte kaste mange av dem ved dagens slutt.

I kapittelet om liberalisering av verdens matmarked skriver Løkeland-Stai og Lie blant annet: *Det vi ser i dag er en stadig mer ensrettet produksjon løsrevet fra lokale forhold som klima, geografi og bruksområde. Dette har store konsekvenser for forvaltningen av ressursene og for makten over matproduksjonen. Kontrollen og eierskapet over sentrale varianter i matproduksjonen samles hos multinasjonale giganter som Monsanto, som gjennom patentsystemet sikrer seg eierskap og stadig større kontroll over alle ledd i matkjeden. I takt med dette fanges stadig flere bønder i et system der de blir avhengige av å produsere det selskaper som Monsanto til enhver til mener gir økonomisk gevinst for selskapet. Slik får man en strømlinjeforming tilpasset interessene til disse selskapene, ikke til produksjonen av mat.*

En annen konfliktlinje når det gjelder mathandel er knyttet til spørsmålet om vi skal konsumere lokal produsert eller importert mat. Hva er best for oss og for verden?

Kirkens Nødhjelp hadde 2012 en kampanje under motto «Nyt Afrika». Gjennom denne ville man gjøre forbrukeren oppmerksom på hvor vanskelig det er for afrikanske bønder å komme inn på norske og europeiske markeder. Samtidig som europeiske bønder får subsidiert salg av sine varer i Afrika. Dette ødelegger for afrikanske bønder. Økt handel av mat fra Afrika ville føre til at flere afrikanske bønder kunne leve av sin produksjon. Trade er tross alt bedre enn Aid.

Målsettingen av kampanjen var god, men ble av mange oppfattet som et angrep på norske bønder, som føler seg presset nok fra før. Bl. a. Utviklingsfondet mener at det er en meningsløs konflikt siden det er nok behov for bærekraftig matproduksjon i Norge, Europa og Afrika.

Spørsmål om internasjonal handel og multinasjonale aktører er kompliserte, uoversiktlige og sammensatte. De fleste bryr seg lite, så lenge de får kjøpt billig mat. Hvorfor angår dette deg og Ungdommens kirkemøte?

Skal jeg overta gården?

For noen unge er disse store globale spørsmålene også bakgrunnsbildet for helt personlige avgjørelser: Skal jeg egentlig overta gården hjemme? Er det noe fremtid i dette?

Norsk landbruk er presset. Bønder er sjelden inntektsvinnere. Hvert år forsvinner mange gårdsbruk. En undersøkelse gjort av Agri Analyse blant bønder fra hele landet, offentliggjort i VG 24. februar 2014, viser at fire av ti gårdbrukere som nærmer seg slutten på karrieren, ser det som usannsynlig at noen vil overta driften etter dem. Mange bønder ønsker ikke at egne arvinger skal overta. I 1959 var det nesten 200 000 jordbruksbedrifter i Norge. I 2013 beveget antallet seg ned til 43 000. Dette kan få store konsekvenser for blant annet bosetningen og landskapet. Norge gror til mange steder. Kan det på nytt bli attraktivt å bli matprodusent, og leve i daglig nærkontakt med naturen?

Kjenner du en ungdom som har overtatt en gård? Kunne du selv tenke deg å være bonde et sted i distrikts-Norge? Hvorfor eller hvorfor ikke?

Klimaendringer, selvforsyning og jordvern

Når Kirkemøtet 2012 behandlet arbeidet med samarbeidsprosjektet Skaperverk og bærekraft (sak KM 4/12) tok man i vedtaket med et punkt som sa noe om landbruket: «Kirkemøtet utfordrer til økt fokus på matsikkerhet, jordvern og tilgang til vann for å sikre grunnlag for nødvendig matproduksjon til en stadig voksende befolkning på jorden.»

De fleste politikere ønsker en stor grad av selvforsyning, dvs. at Norge (og andre land) har mulighet til å forsørge sin egen befolkning med tilstrekkelig mat. I dag ligger i Norge selvforsyningsgraden på rundt 50 %, inkludert fisk. Men dette tallet er hovedsakelig et resultat av den økende kjøttmengden av norskproduserte dyr som vi spiser, og tar ikke med i beregningen at dette betyr import av store mengder kraftfôr for å mate kylling, gris og storfe. Gras og egne beiteressurser utgjør en stadig mindre andel av fôringsgrunnlaget.

Mat og klima henger nøye sammen. Matindustrien står for minst en tredjedel av de totale menneskeskapte klimagassutslippene i verden. Konvensjonelt landbruk forbruker store mengder fossilt brensel, spesielt på grunn av kunstgjødsel. I tillegg brukes store mengder fossilt brensel når maten bearbeides, pakkes og transporteres over store avstander. Samtidig kan en mer bærekraftig landbruksproduksjon bidra til å redusere utslipp og øke bindingen av karbon i jorda. Landbruket kan dermed være enten en del av problemet eller en del av løsningen skriver Utviklingsfondet i heftet «Superbonden». Den norske kunstgjødselprodusenten slapp, i følge egne tall, ut 12,3 millioner tonn

CO2-ekvivalenter i 2012. Samme år sto veitrafikken for 10,1 millioner og olje- og gassproduksjon for 13,7 millioner tonn.

Samspeillet mellom arter i et økosystem er ofte nøye tilpasset klimatiske forhold, og tåler ikke store endringer. Flomperioder, langvarig tørke, kraftige stormer og store branner har i stadig større grad ødelagt matproduksjonen i hele regioner og land. FNs klimapanel advarer i en rapport i 2011 at klimaendringer vil være en stadig større trussel for verdens matproduksjon de neste tiårene. I samme periode øker, som tidligere nevnt, etterspørselen fra år til år.

Det trengs jord og jordbruksareal for å dyrke mat. Norge har svært lite jordbruksarealer sammenlignet med andre land. Kun 3 prosent av arealet i Norge er dyrka jord. Bare litt over 1/3 av dette er egnet til matkornproduksjon. Likevel er over 350 000 dekar dyrka jord blitt omdisponert til annet enn landbruk i Norge de siste 40 årene. De dyrka arealene er under press både i form av nedbygging og ved at de gror igjen. Omdisponering og nedbygging av jordbruksarealer er særlig en utfordring rundt de store byene og tettstedene. Dette er gjerne områder hvor den beste dyrka jorda i landet ligger, og med svært gode vilkår for å drive jordbruk. I Vestby kommune var det mye oppmerksomhet i 2013 om at man har gitt byggetillatelse til IKEA til å bygge et møbelvarehus på et av de beste jordene i kommunen.

Arealer som er egnet for nydyrking er også en knapp ressurs i Norge. Vi har dermed ikke arealreserver som gjør at det kan dyrkes opp arealer av tilsvarende kvalitet som de arealene som bygges ned.

Alt i alt:

Trenger vi egentlig bønder i Norge?

Hvis ja, angår det egentlig kirken?

Hvordan kan du som enkeltmenneske og kirken engasjere seg i disse spørsmålene?

Kilder:

Bøker og rapporter:

- Bibelen, det gamle og nye testamente
- Aksel Nærstad og Olav Randen: Den unødvendige sulten. Boksmia 2012
- Christian Anton Smedshaug: Feeding the World in the 21st Century. Universitetsforlaget 2008
- Espen Løkeland-Stai og Sverre Arne Lie: En nasjon av kjøttthuer. Forlaget Manifest 2013
- Det kongelige landbruks- og matdepartement: Meld.St.9 (2011-2012) Melding til Stortinget. Landbruks- og matpolitikken. Velkommen til bords.
- Utviklingsfondet: En verden uten sult. En rapport fra Utviklingsfondet 2009
- Østfoldforskningen: Nyttbart matsvinn i Norge 2011. Rapport fra ForMat-prosjektet

Nettsider:

- Norges Bondelagets sider om mat og landbrukspolitik: <http://www.bondelaget.no/mat-og-landbrukspolitik/category198.html>
- Norges bonde- og småbrukarlagets nettsider: www.smabrukarlaget.no
- Landbruks- og matdepartementets nettsider: <http://www.regjeringen.no/nb/dep/lmd.html?id=627>
- FNs landbruksorganisasjon FAO om familiegårdsbruk: <http://www.fao.org/family-farming-2014/en/>
- Framtiden i våre hendes nettsider: www.framtiden.no
- Utviklingsfondets nettsider, bl.a. om «Superbonden»: <http://utviklingsfondet.no/>
- Nettside om Dagens Næringslivs artikkel januar 2011 om økt kjøttforbruk: http://veg-veg.no/nyheter/milj%C3%B8/mat/dagens_n%C3%A6ringsliv_%C3%B8kt_kj%C3%B8ttforbruk_milj%C3%B8et_lider
- Kirkens Nødhjelps nettside om kampanjen «Nyt Afrika»: <http://www.kirkensnodhjelp.no/en/News/Latest-news/trade-policy-campaign/>